

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לפתולוגיה לתלמידי רפואה וצמרת - 96214

תאריך עדכון אחרון 18-11-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: רפואה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: עין כרם

מורה אחראי על הקורס (רכז): דר' ניר פילר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: nirpillar@hadassah.org.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום א'-ה', 8:00-15:00, על-פי תיאום מראש

מורי הקורס:

ד"ר יעקב פליג,
פרופ אלי פיקרסקי,
ד"ר קרן מאיר,
ד"ר צחי נוימן,
ד"ר טל קידר,
ד"ר ניר פילר

תאור כללי של הקורס:

הקורס בפתולוגיה כללית מיועד להקנות לסטודנטים את הבנת התהליכים הכלליים שעומדים בבסיס השינויים הפתולוגיים למיניהם. במהלך הקורס נידונות החריגות מהמנגנונים הנורמליים; הפיסיולוגיים, הביוכימיים, האימונולוגיים ואחרים, חריגות שמיתרגמות לשינויים מורפולוגיים ברקמות השונות ולתופעות הקליניות שבאות בעקבותיהם.

בהיותו קורס כללי, הסטודנטים נחשפים בו לתהליכים פתולוגיים בסיסיים שמהווים את היסוד לכל המצבים הפתולוגיים שיידונו בהמשך לימודיהם, במסגרת הבלוקים הדנים במערכות הגוף השונות. כך נלמד הנושא של נזק תאי על סוגיו, מוות של תאים, תהליכי דלקת, שיבושים בפעילות המערכת החיסונית, המנגנונים שבבסיס התפתחותם של תהליכים נאופלסטים והשינויים המורפולוגיים הכלליים שמאפיינים אותם. כמו כן הסטודנטים יכירו את הסטיות מהתקין במערכת הגנטית במחלות התורשתיות למיניהן והבסיס הביוכימי להתפתחות מחלות אגירה.

הקורס העיוני מלווה בסדרת מעבדות (חלק מעשי) בהן הסטודנטים נחשפים לשינויים המורפולוגיים של התהליכים הכלליים שאת עקרונותיהם הם רכשו בהרצאות באמצעות מערכת של סליידים וירטואליים. בתחילת כל מעבדה תתקיים הרצאת הדרכה לכלל הסטודנטים, ולאחר מכן תתבצע עבודה עצמית מודרכת.

בסיומו של הקורס, הידע שנרכש במהלכו מציב את הסטודנטים כשהם ערוכים להמשך לימודי הפתולוגיה במערכות השונות.

בתום הקורס מתקיימת בחינה המבוססת על חומר ההרצאות של הפתולוגיה הכללית, על הפרקים הרלוונטיים בספר, ועל הסליידים שנלמדו במסגרת המעבדה.

מטרות הקורס:

1. להקנות הבנה של השינויים המורפולוגיים ברמת התא, הרקמה והאיבר, בתגובה לגירוי או נזק.
2. הכרת מנגנונים ותהליכים פתולוגיים, כולל: תגובה דלקתית, מנגנונים אימונולוגיים, התמרה ממאירה וכו'.
3. להבין את הקשר בין השינויים המבניים באיבר להפרעה בתפקודו.
4. להבין את הקשר בין השינויים המבניים להסתמנות הקלינית של מחלות והקניית הבסיס לרפואה הקלינית ולטיפול.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לפרט ולהסביר מונחים הקשורים בפתולוגיה, כגון: קיבוע, שיקוע, ציטולוגיה, היסטולוגיה, חתך קפוא, היפרטרופיה, אטרופיה, היפרפלזיה, מטפלזיה, דיספלזיה, נאופלזיה וכו'.
2. לציין ולהסביר את השינויים המורפולוגיים ברמת התא, הרקמה והאיבר, בתגובה לגירוי או נזק, ולקשור אותם להסתמנות הקלינית במחלות שונות.

-
3. לתאר מנגנונים ותהליכים פתולוגיים, כגון: תגובה דלקתית, הפרעות המודינמיות, מחלות זיהומיות, מחלות אוטואימוניות, נזק סביבתי.
4. לתאר את ההסתמנות הקלינית והמורפולוגית של מספר מחלות גנטיות/מטבוליות.
5. לסווג גידולים על-פי הנומנקלטורה המקובלת ולהכיר שינויים/מסלולים מולקולריים-גנטיים וגורמי סיכון המאפיינים תהליכים נאופלסטים שונים.

דרישות נוכחות (%) :
80% לפחות.

שיטת ההוראה בקורס: שילוב של הרצאות פרונטליות (בפועל או מוקלטות), מצגות, קריאה חובה בספר הקורס, והתנסות מעשית בפענוח סליידים פתולוגיים באמצעות עבודה עצמית מודרכת.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- מבוא לפתולוגיה
- נזק תאי
- דלקת
- הפרעות המודינמיות
- הפרעות גנטיות/מטבוליות, כולל מחלות של הינקות/ילדות
- מחלות של המערכת החיסונית, כולל עמילואידוזיס
- נאופלזיה-ביטוי מורפולוגי ובסיס מולקולרי
- מחלות זיהומיות-ביטוי מורפולוגי
- נזק סביבתי/תזונתי כולל נזקי קרינה

חומר חובה לקריאה:

Kumar, Abbas, Aster. Robbins & Cotran Pathologic Basis of Disease, 10th Edition 2021

חומר לקריאה נוספת:

Kumar, Abbas, Aster. Robbins Basic Pathology, 10th Edition 2018

Klatt, Robbins and Cotran Atlas of Pathology, 4th Edition 2020

מרכיבי הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %

מידע נוסף / הערות:

"יתכן ויחולו שינויים בשיטות ההוראה, מורי הקורס, והערכת הקורס בהתאם לשיקולים כאלו ואחרים של צוות ההוראה, ובהתאם לאילוצים כאלו ואחרים במהלך הקורס. בהתאם לאילוצים כאלו ואחרים, ייתכן והמבחן יהיה מקוון.